

LEERPLAN

CULTUURBESCHOUWING

april 2022

De MET (137364)

Tiensesteenweg 2, 3390 Tielt-Winge

info@demet.eu - www.demet.eu

Algemene inleiding	3
1.1. Visie van De MET	3
MET elkaar	3
MET een doel	3
MET goesting	4
1.2. Dagelijkse werking van De MET	4
1.2. Visie op cultuurbeschouwing	5
Cultuurbeschouwing als een circulair proces	5
Cultuurbeschouwing als deel van de dagelijkse werking	5
Leerplandoelen	7
2.1. (Verbindend) communiceren	7
2.2. Kinder- en mensenrechten	8
2.3. Verschillende levensbeschouwingen	8
2.4. Actualiteit en actualiseren van historische thema's	9
2.5. Kunst en cultuur	9

1. Algemene inleiding

1.1. Visie van De MET

De MET is een innovatieve secundaire school, die breekt met de traditionele structuur van de school. Lerenden gaan er aan de slag met hun eigen challenges. Ze leren zelfstandig, van elkaar (van medeleerlingen van alle leeftijden), van hun leercoaches en van experts binnen en buiten de school. Daarnaast zijn er instructiemomenten voor leerlingen die daar nood aan hebben en voor de leergebieden waarbij meer sturing nodig is. De leerlingen werken aan hun eigen doelen, én werken bewust naar de eindtermen toe.

De visie van De MET wordt beschreven aan de hand van 3 pijlers: MET elkaar, MET een doel en MET goesting.

MET elkaar

We beginnen het schooljaar met 2 'Gouden Weken' waarin de leerlingen elkaar, de leercoaches en de werking van De MET leren kennen. Na deze weken worden de leerlingen verdeeld in coachgroepen van ongeveer 14 leerlingen met een voltijdse leercoach. Deze coachgroepen zijn leeftijdsoverschrijdend en vormen een veilige leeromgeving voor elke leerling. De dag start en eindigt met een kringgesprek in de eigen coachgroep. Tussen deze kringmomenten vullen de leerlingen elk volgens hun eigen agenda de rest van de dag in. Deze agenda plannen ze aan het begin van elke week zelf, in overleg met hun leercoach.

De basis van de werking van De MET zijn de eigen challenges van de leerlingen. Ze werken daar zelfstandig of in groep aan volgens een vastgelegd stappenplan. Ze worden daarbij begeleid door hun leercoach en door experts binnen en buiten De MET. Bij het afronden van een challenge stellen ze het resultaat voor aan hun medeleerlingen. Op die manier leren leerlingen van hun eigen challenges, maar ook van de challenges van anderen. Samen met hun leercoach en medeleerlingen reflecteren ze daarna over de challenge. Zo leren ze onder meer hoe ze feedback kunnen geven en ontvangen.

De MET (137364)

Tiensesteenweg 2, 3390 Tielt-Winge
info@demet.eu - www.demet.eu

MET een doel

Leerlingen werken aan hun eigen challenges vanuit de leerdoelen die ze zelf formuleren. Die starten vanuit hun eigen interesses. Daarnaast hebben de leerlingen een goed zicht op de leerdoelen die ze moeten behalen op het einde van een graad en zoeken ze samen met hun leercoach hoe ze die kunnen integreren in hun challenges. De Voortgangsmonitor is een online portfolio waarin leerlingen aan de hand van rubrics kunnen aantonen waar ze staan voor de leerdoelen van hun graad. Die leerdoelen zijn geformuleerd op basis van de leerplandoelen.

Voor de meeste leergebieden werken de leerlingen voornamelijk via hun eigen challenges. Daarnaast bieden we ook geregeld inspiratiesessies aan als inspiratiebron om nieuwe challenges op te starten. Voor een aantal leergebieden is een meer stapsgewijze opbouw noodzakelijk. In De MET worden dat tredevakken genoemd. Voor de tredevakken ligt het pad dat leerlingen moeten volgen redelijk vast, maar kunnen ze zelf kiezen hoeveel begeleiding ze daarbij nodig hebben. Ze kunnen ook mee bepalen op welk tempo ze de tredevakken afwerken en hoeveel extra uitdaging ze daarbij kunnen gebruiken.

MET goesting

De MET zet heel sterk in op de motivatie van leerlingen om te leren. De autonomie die de leerlingen krijgen is daarvoor heel belangrijk. Dat gebeurt voornamelijk op 2 manieren:

- Aan de ene kant doordat ze kunnen leren vanuit hun eigen challenges en hun eigen doelen mogen stellen.
- Aan de andere kant omdat ze hun eigen agenda mogen inplannen en zelf kunnen bepalen waar ze op welk moment aan werken. Ze kiezen ook zelf hoeveel begeleiding ze daarbij nodig hebben.

Elke week hebben de leerlingen een coachgesprek met hun leercoach. Tijdens dit gesprek is er ruimte om de drie pijlers te bespreken: MET elkaar, MET een doel en MET goesting. Ook buiten het coachgesprek maakt de leercoach tijd voor het welbevinden en de leerontwikkeling van de leerlingen.

De MET (137364)

Tiensesteenweg 2, 3390 Tielt-Winge
info@demet.eu - www.demet.eu

1.2. Dagelijkse werking van De MET

Elke werkdag in De MET heeft dezelfde structuur.

GMT+01					
09:00	Check-in, 08:30	Check-in, 08:30	Check-in, 08:30	Check-in, 08:30	Check-in, 08:30
	Dagstart, 09:00	Dagstart, 09:00	Dagstart, 09:00	Dagstart, 09:00	Dagstart, 09:00
10:00	Werktijd 09:30 - 12:30	Werktijd 09:30 - 12:30	Werktijd 09:30 - 12:00	Werktijd 09:30 - 12:30	Werktijd 09:30 - 12:30
11:00					
12:00			Dagafsluit, 12:00		
13:00	Lunch, 12:30	Lunch, 12:30		Lunch, 12:30	Lunch, 12:30
	S-tijd, 13:00	S-tijd, 13:00		S-tijd, 13:00	S-tijd, 13:00
14:00	Werktijd 13:30 - 15:30	Werktijd 13:30 - 15:30		Coachraad, 13:30, Eigen coachlokaal	Werktijd 13:30 - 15:30
15:00				Werktijd 14:00 - 15:30	
16:00	Dagafsluit, 15:30	Dagafsluit, 15:30		Dagafsluit, 15:30	Dagafsluit, 15:30
17:00	Check-out 16:00 - 17:00	Check-out 16:00 - 17:00		Check-out 16:00 - 17:00	Check-out 16:00 - 17:00

De werkdag start elke ochtend met een dagstart en eindigt met een dagafsluit. Dit zijn kringgesprekken met de coachgroep waarin heel wat verschillende onderwerpen aan bod kunnen komen. Aan de ene kant is er plaats voor het welbevinden van iedereen in de coachgroep, aan de andere kant zijn dit echte leermomenten waarbij aan de hand van de inbreng van leerlingen of coaches boeiende groeps gesprekken ontstaan.

De rest van de dag plannen de leerlingen zelf in hun eigen agenda. Dit is dus allemaal werktijd. Daarin is er plaats voor het werken aan hun eigen challenges, zelfstandig werk voor tredevakken, voor het volgen van inspiratiesessies, instructiemomenten, workshops, voorstellingen van de challenges van andere leerlingen,...

1.2. Visie op cultuurbeschouwing

Cultuurbeschouwing doen we de hele dag door. Alles is immers doordrongen van cultuur. En toch is cultuurbeschouwing in dit leerplan meer dan dat ...

Het gaat over:

- kijken in plaats van zien, luisteren in plaats van horen
- aandachtig ervaren, onze aandacht op cultuur richten
- vanuit verschillende perspectieven kijken
- gelijkenissen en verschillen zien en verwoorden
- beseffen dat onze werkelijkheid verschilt van die van anderen

De MET (137364)

Tiensesteenweg 2, 3390 Tiel-Winge

info@demet.eu - www.demet.eu

- reflecteren op cultuur.

Cultuurbeschouwing als een circulair proces

Cultuurbeschouwing verloopt niet in vaste, vooropgestelde stappen, maar steeds in de zone van de naaste ontwikkeling. Bovendien is het essentieel iets waar je samen mee aan de slag gaat. Cultuur beschouwen doe je in verbinding met elkaar. Daardoor is het een circulair proces. Je leert het niet van de eerste keer, maar door telkens opnieuw in verbinding te gaan met elkaar.

Cultuurbeschouwing is ook geen vak op zich. Het is verbonden met alle andere leerinhouden waaraan gewerkt wordt. Het is daardoor verbonden met heel wat andere leerplandoelen en eindtermen. Deze verbinding met alle andere leerinhouden maakt ook dat het geen lineair proces is, maar een circulair proces, waarbij via andere leerinhouden steeds aan nieuwe inzichten gewerkt wordt.

Werken aan cultuurbeschouwing houdt in 'steeds nieuwe situaties creëren om cultuur te beschouwen'. Vanuit de oprechte vragen, weetjes, interesses van leerlingen en leercoaches telkens opnieuw samen op weg gaan. Het leerplan cultuurbeschouwing is circulair omdat het gebruik wil maken van al deze aanknopingspunten en zo telkens opnieuw in vraag stelt en verdiept.

Vandaar dat het leerplan cultuurbeschouwing niet per graad is opgebouwd, maar we cultuurbeschouwing zien als een circulair proces. Dezelfde doelen komen telkens opnieuw terug in een nieuwe context, in interactie met andere mensen, met nieuwe inzichten.

Cultuurbeschouwing als deel van de dagelijkse werking

De MET kiest er bewust voor om cultuurbeschouwing niet in te richten als een apart vak, maar als een essentieel deel van de dagelijkse werking van De MET. In de dagstart en de dagafsluit wordt doelgericht tijd gemaakt om aan cultuurbeschouwing te werken, maar dezelfde doelen komen ook terug in de challenges van de leerlingen en tijdens inspiratiesessies.

De leercoach van een coachgroep begeleidt de kringmomenten en ondersteunt de leerlingen ook bij hun challenges. De leercoach heeft daardoor een goed overzicht van de

doelen waaraan al gewerkt werd en doelen die nog niet aan bod kwamen. Doelen die niet voldoende aan bod zouden komen in de reguliere werking kunnen door de leercoach dan bewust geïntroduceerd worden tijdens een kringmoment.

De doelen rond kinderrechten kunnen bijvoorbeeld op heel verschillende manieren aan bod komen.

- Leerlingen maken er een eigen challenge over. De voorstelling van die challenge kan bovendien aanleiding zijn om het gesprek erover aan te gaan met de medeleerlingen.
- Iemand van Unicef Vlaanderen komt een inspiratiesessie geven over kinderrechten waarna een groep leerlingen aan de slag gaat om die te visualiseren en op te hangen in De MET.
- Een onderwerp uit de actualiteit wordt door de leercoach aangegrepen om het expliciet te hebben over kinderrechten. Dat kan dan weer leerlingen inspireren om er een challenge over te maken.
- Een leercoach vindt dat het onderwerp 'kinderrechten' nog te weinig aan bod kwam in de coachgroep en stelt voor om een week bewust elke dag op zoek te gaan naar actua die iets met het onderwerp te maken hebben.

De leercoach houdt het overzicht over welke onderwerpen reeds aan bod kwamen in de coachgroep.

2. Leerplandoelen

De leerplandoelen in dit leerplan zijn onderverdeeld in verschillende categorieën. De eerste doelen gaan over (verbindend) communiceren en de kinder- en mensenrechten. Werken aan deze doelen is nodig om het op een respectvolle en gefundeerde manier te kunnen hebben over cultuurbeschouwing. Ze vormen de basis voor de andere doelen in het leerplan.

Daarna komen de doelen die dieper ingaan op het cultuur beschouwen in zijn verschillende aspecten. Meer concreet gaat het over:

- Leren, nadenken, vergelijken en reflecteren over levensbeschouwing.
- Nadenken en praten over de actualiteit en de link met de geschiedenis.
- Uitingen van kunst en cultuur.

Bij elk onderdeel zijn de leerplandoelen verwoord. Een aantal leerplandoelen zijn ook expliciet verbonden met eindtermen. In die gevallen zijn de bijbehorende eindtermen ook opgenomen achteraan in de tabel.

2.1. (Verbindend) communiceren

Cultuurbeschouwing doe je samen en sluit in die zin perfect aan bij de pijler 'MET elkaar'. Verbindend en respectvol communiceren is daarbij cruciaal. Luisteren naar elkaar, je mening verwoorden, op een respectvolle manier reageren, reflecteren ... zijn vaardigheden die nodig zijn om echt samen aan cultuurbeschouwing te doen.

Bij filosofische gesprekken denken jongeren (samen) na over vragen waarop er geen vast antwoord bestaat. Filosoferen laat jongeren bewust nadenken over waarden en ondersteunt hen in het betekenis geven aan de samenleving.

CB1	De leerlingen herkennen hun eigen gevoelens en behoeften en kunnen op basis daarvan hun mening en grenzen aangeven.	(1)ET 5.1 (2)ET 5.1
CB2	De leerlingen houden in hun communicatie rekening met de gevoelens en behoeften van anderen.	(1)ET 5.2 (2)ET 5.2 (2)ET 5.3

CB3	De leerlingen ontwikkelen zelfvertrouwen om deel te nemen aan gesprekken.	
CB4	De leerlingen kennen het verschil tussen een zuivere waarneming en een oordeel, en zijn er zich van bewust dat hun perceptie steeds gekleurd kan worden door (voor)oordelen.	
CB5	De leerlingen zijn bereid de eigen waarden en normen ter discussie te stellen, die van andere culturen te begrijpen en er respect voor op te brengen.	
CB6	De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om op een geïnformeerde wijze in dialoog te gaan over maatschappelijke uitdagingen.	(2)ET 7.8
CB7	De leerlingen leren filosofische vragen stellen, erover nadenken en ze beantwoorden.	

2.2. Kinder- en mensenrechten

Iedereen heeft recht op zijn eigen geloof en cultuur. Dat is een van de rechten die opgenomen zijn in het Kinderrechtenverdrag. Het Kinderrechtenverdrag verwoordt de rechten van alle kinderen en jongeren in de wereld, onafhankelijk van hun achtergrond.

Het is belangrijk dat leerlingen de kinder- en mensenrechten kennen en dat ze er samen over praten. Het is de perfecte basis om na te denken over respect voor jezelf en voor anderen en kan het gesprek op gang brengen over gelijkheid, non-discriminatie, integratie, respect, waardigheid, participatie, democratie, onafhankelijkheid, verantwoordelijkheid, solidariteit en een kritische geest.

CB8	De leerlingen komen op voor de eerbiediging van kinder- en mensenrechten.	(1)ET 7.16
CB9	De leerlingen lichten het belang van kinder- en mensenrechten toe.	(1)ET 7.17
CB10	De leerlingen beschrijven concrete situaties met betrekking tot kinder- en mensenrechten.	(2)ET 7.18

2.3. Verschillende levensbeschouwingen

Leerlingen leren om met een open blik te kijken naar verschillende levensbeschouwingen. Ze verdiepen zich in verschillende levensbeschouwingen en kijken naar gelijkenissen en verschillen. Ze reflecteren ook over hun eigen levensbeschouwing en hun eigen beeld op andere levensbeschouwingen.

Onze maatschappij en onze school zijn een multiculturele samenleving. Leerlingen kennen medeleerlingen of externen met verschillende levensbeschouwingen. Het is waardevol om zeker te focussen op de levensbeschouwingen die in de school en de omgeving van de school aanwezig zijn. Feestdagen die gevierd of net niet gevierd worden door leerlingen zijn bijvoorbeeld goede aanknopingspunten.

CB11	De leerlingen reflecteren over de eigen levensbeschouwing.
CB12	De leerlingen kijken zonder vooroordelen naar andere levensbeschouwingen.
CB13	De leerlingen kennen de belangrijkste mijlpalen, personen, gebeurtenissen en feestdagen van andere bestudeerde levensbeschouwingen.
CB14	De leerlingen verwoorden gelijkenissen en verschillen tussen bestudeerde levensbeschouwingen.
CB15	De leerlingen kunnen uitingen van levensbeschouwing in de samenleving beschrijven.

2.4. Actualiteit en actualiseren van historische thema's

In onze digitale wereld komt de actualiteit elke dag binnen op school. Met leerlingen praten over de actualiteit en hen er kritisch naar leren kijken is een belangrijk onderdeel van cultuurbeschouwing.

Naarmate de leerlingen inzicht krijgen in de geschiedenis en steeds meer historisch bewustzijn ontwikkelen, kunnen ze ook lessen trekken uit het verleden en de link leggen met de actualiteit.

CB16	De leerlingen bespreken samen de actualiteit.	
CB17	De leerlingen kijken vanuit verschillende perspectieven naar de actualiteit.	
CB18	De leerlingen nemen een kritische houding aan ten opzichte van de verhalen die hen via de media bereiken.	
CB19	De leerlingen illustreren met historische en actuele voorbeelden vormen van onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme.	(2)ET 7.6
CB20	De leerlingen gebruiken historische lessen om na te denken over actuele thema's.	

2.5. Kunst en cultuur

Kunst is een aspect van cultuur, het is een creatieve reflectie op cultuur. Die reflectie kan letterlijk zijn of juist heel abstract. Kunst is een creatieve, verbeeldende blik op de wereld en biedt daardoor een ander perspectief dan de meer cognitieve kijk die vaak in andere leergebieden aan bod komt.

Kunst- en cultuuruitingen die aan bod kunnen komen zijn heel gevarieerd: beeld, beweging, muziek, theater, audiovisuele kunsten, literatuur, poëzie, media, erfgoed,...

CB21	De leerlingen zijn bereid eigen vooroordelen over kunst kritisch te bevragen en nieuwe ervaringen op te doen.	
CB22	De leerlingen drukken hun gedachten en gevoelens uit bij het waarnemen van kunst- en cultuuruitingen.	(1)ET16.5
CB23	De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin deze voorkomen.	(1)ET16.4